

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 17P/71/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4321202096
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viktória Bagala Vrábellová
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2021:4321202096.4

Uznesenie

Okresný súd Levice vo veci starostlivosti o maloleté deti U.: L., nar.: XX.XX.XXXX, T., nar.: XX.XX.XXXX, T., nar.: XX.XX.XXXX, I., nar.: XX.XX.XXXX, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, deti rodičov: P. U., nar.: XX.XX.XXXX, bytom trvale bytom P. č. XX a otec neuvedený, o uloženie výchovného opatrenia, takto

rozhodol:

I. Maloletým deťom U.: L., nar.: XX.XX.XXXX, T., nar.: XX.XX.XXXX, T., nar.: XX.XX.XXXX a I., nar.: XX.XX.XXXX sa nariaduje výchovné opatrenie - pobyt v Centre pre deti a rodiny Žitavce, Hlavná 102, 952 01 Žitavce za účelom zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov na obdobie 6 mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

II. Matke maloletých detí sa ukladá povinnosť spolupracovať s Centrom pre deti a rodiny Žitavce a Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Súd bez návrhu na podnet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice začal konanie o uloženie výchovného opatrenia a nariadenie neodkladného opatrenia u maloletých detí. Ako vyplýva z podnetu ÚPSVaR Levice, dôvodom jeho podania sú pretrvávajúce nepriaznivé rodinné a sociálne pomery maloletých detí - matka nedokáže a nevie zabezpečovať o maloleté deti riadnu a potrebnú starostlivosť na dostatočnej úrovni. Matka s mal. deťmi žili v obci Šalov s matkinou sestrou a matkiným partnerom L. T., nar.: XX.XX.XXXX, ktorý je otcom všetkých mal. detí, avšak otcovstvo k mal. deťom neuznal. P. T. pravidelne vo zvýšenej miere požíval alkoholické nápoje, mal agresívne prejavy správania, podľa nám dostupných informácií len voči matke, nie voči mal. deťom. Matke bolo dlhodobo poskytované poradenstvo a ponúknutá pomoc pri zabezpečení krízového strediska, avšak matka odmietala to, že sa partner správa agresívne, odmietla podať trestné oznámenie a navštíviť lekára. Po odsťahovaní matkinej sestry zo spoločnej domácnosti matka prejavila záujem o riešenie jej nepriaznivej situácie a požiadala o pomoc. Matke a mal. deťom bolo sprostredkované bývanie v Útulku pre jednotlivcov s deťmi v Nitre, kam sa dňa 20.11.2020 odsťahovala. V zariadení sa u matky prejavili výrazné rodičovské a sociálne nedostatky, matka je finančne úplne negramotná, nedokáže obsluhovať elektrické zariadenia ako mikrovlnka, rýchlorná kanvica, nevie obsluhovať plynový sporák. Mestský úrad Nitra následne požiadala ÚPSVaR Levice o možnosť umiestnenia matky s deťmi do zariadenia, kde by bola vedená k nácviku týchto zručností. Na základe tejto žiadosti ÚPSVaR Levice požiadala o prijatie matky s mal. deťmi do Centra pre deti a rodiny Zlatovce za účelom zlepšenia sociálnych a výchovných schopností matky. Na základe tejto žiadosti boli mal. deti s matkou dňa 07.12.2020 premiestnené do CDR Zlatovce. Cieľom spolupráce bola tiež matkina samostatnosť v oblasti starostlivosti o mal. deti a v oblasti zabezpečovania základných potrieb rodiny. Ako ďalej uviedol ÚPSVaR Levice v podanom návrhu, zo správy CDR Zlatovce vyplýva, že sa v rámci sociálneho poradenstva matke zamerali na dodržiavanie denného režimu, slušného správania u mal. detí a zlepšenie schopnosti v oblasti určovania výchovných hraníc.

Na začiatku pobytu v CDR boli mal. deti hlučné a pretrvávali medzi nimi súrodenecké konflikty. Matka sa snažila pokrikovaním po mal. deťoch usmerniť ich správanie a vyžadovala si rešpekt. Mal. L. mal prejavy agresívneho správania aj voči matke, aj voči súrodencom, avšak intervenciou pracovníkov centra sa jeho správanie zlepšilo. Podľa správy CDR sa situácia ohľadom súrodeneckých konfliktov zlepšila približne po mesiaci. Stanovenú úlohu pomôcť matke pri zlepšení schopností v oblasti určovania výchovných hraníc CDR Zlatovce vyhodnotilo ako čiastočne splnenú. Ďalej zo záverečnej správy vyplýva, že matka nedohliada pravidelne na prípravu školopovinných detí a jej snaha učiť sa s mal. deťmi nie je dostatočná, pričom hlavne mal. L. je vedomosťne na veľmi nízkej úrovni. Mal. T. má veľmi slabú slovnú zásobu, nakoľko sa s ním matka dostatočne nerozpráva, mal. I. sa naučil chodiť, udržiava rovnováhu, uchopí lyžicu pri jedle, príp. hračku pri hre. V správe však tiež uvádzajú, že matka sa mal. deťom nevenuje pri trávení voľného času, nehrá sa s nimi, nečíta im knihy, mal. deti si pomáhajú navzájom, trávajú spolu čas a dohliadajú spoločne na mal. I.. Mal. deti sa správali k vychovávateľkám slušne, ak boli vyzvaní k činnostiam, boli ochotní sa na nich podieľať, kým sa nejednalo o osvojovanie si slovenského jazyka, pričom nechceli spolupracovať (opakovať slová, riekanky, rozhovor v slovenskom jazyku). Matke boli počas pobytu opakovane zdôrazňované pravidlá denného režimu, ktoré však nie vždy dodržiavala. Zo správy CDR Zlatovce vyplýva, že sa zameriavali tiež na nácvik v oblasti rodičovských zručností (hygiena, starostlivosť o domácnosť, vedenie k samoobslužným činnostiam u dieťaťa) a zlepšenie finančnej gramotnosti matky, pričom matka aktívne spolupracovala, matka sa údajne zlepšila v starostlivosti o domácnosť. Naďalej však pretrváva potreba asistencie matke pri varení, čoho si je údajne aj matka vedomá. Zlepšila sa starostlivosť o hygienu mal. detí, pravidelne ich každý deň prezlieka do čistého oblečenia a pravidelne sa mal. deti umývajú. Na základe uvedeného Centrum vyhodnotilo úlohu pomôcť matke pri nadobúdaní a zlepšení sociálnych zručností za čiastočne splnenú. Úlohu zlepšiť finančnú gramotnosť matky však vyhodnotili ako nesplnenú. Pri nákupe potravín sa matka zameriava na nezdravú stravu (mrazenú pizzu, sladkosti, sladké nápoje, údeniny), nepozná hodnotu peňazí, nevie prerozdeliť peniaze na výdaje pre mal. deti, napriek poradenstvu nie je schopná pochopiť nutnosť vytvorenia si finančnú rezervu a stanovenie si čiastok na potrebné veci. Matka nie je zorientovaná ani v tom, aký celkový príjem má, po minúť nejakej čiastky, nemá prehľad v tom, koľko jej ostáva. Nakoľko v CDR Zlatovce vyhodnotili ako spoluprácu s matkou čiastočne splnenú, oznámili Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, že matke zmluvu ukončujú ku koncu januára 2021. ÚPSVaR Levice vyhľadával zariadenia, ktoré by mohli matku s mal. deťmi prijať a kde by sa zároveň komunikovalo v maďarskom jazyku, nakoľko deti slovensky v tom čase nič nerozumeli, ale nerozprávali vôbec po slovensky. Rodina dňa 01.02.2021 nastúpila do zariadenia DEBORA - Útulok pre matky s deťmi, kde sa spočiatku snažila matka aktívne prispôbiť pravidlám zariadenia a dohliadať na mal. deti. V priebehu krátkej doby si však matka zvykla na to, že zamestnanci a ostatné klientky za ňu nakupujú, upratujú a dohliadajú na jej mal. deti. Zamestnanci a iné klientky jej takýmto spôsobom chceli zo začiatku pomôcť adaptovať sa na nové prostredie, matku viackrát upozornili, že by mala byť aktívnejšia, ale nepomáhalo to. Matka nechodila nakupovať, keď ju k tomu vyzvali, aby mala z čoho variť, bola nahnevaná, nepáčilo sa jej, keď bola upozornená, aby voľný čas s mal. deťmi trávila aktívnejšie, napr. chodením na dvor, prechádzku a pod.. Namiesto venovania sa všetkým mal. deťom, berie mal. I. na ruky a ostatným povie, že má na rukách malé dieťa a ona nič nemôže robiť, ani upratať, ani variť, ani ísť s deťmi von. Výrazný problém nastal aj v okamihu, keď sa mala matka v rámci dištančného vyučovania žiakov s mal. deťmi učiť. Vyhýbala sa tomu, zanedbávala to a nakoniec vyšlo najavo, že matka sa dokáže podpísať, ale inak je úplne negramotná a nedokáže čítať a písať, za čo sa jej mal. deti aj smiali. Mal. deti matku nerešpektujú aj kvôli tomu, že nedokáže riešiť problémové výchovné situácie. Problémy rieši krikom na deti, prázdnyimi sľubmi a vyhrázaním sa, že dá mal. deti do detského domova, ak ju neposlúchnu. Matka jedná vzhľadom k svojmu veku a k tomu, že je matkou 4 mal. detí, o ktoré sa stará, nezrelo a impulzívne. Aj zo správy psychologičky zariadenia vyplýva, že matka nedokáže kontrolovať svoje emócie, nie je spoľahlivá a na rolu matky je emocionálne nezrelá. Pred veľkonočnými sviatkami sa rozhodla, že ona a mal. deti jej bývalému partnerovi určite chýbajú, preto sa pobalili a chceli zo zariadenia odísť. Zamestnancami bola matka usmernená, že zmluvu so zariadením musí riadne ukončiť a nemôže sa zbaliť z jedného dňa na druhý, preto matka zmluvu ukončila a začala jej plynúť výpovedná lehota, ktorá uplynula dňa 31.05.2021. Matka je absolútne nesamostatná, o mal. deti nedokáže zabezpečovať riadnu starostlivosť a neustále prenáša svoje zodpovednosti na iných ľuďoch. Mal. deti matku nerešpektujú, čo je dôsledkom toho, že k výchove matka pristupuje benevolentne, mal. deti nemajú stanovené výchovné hranice, matka nevhodné správanie mal. detí nerieši. V rodine sa tiež vyskytuje problém s financiami, matkinou schopnosťou hospodáriť s dostupnými financiami. Výrazným problémom aj to, že matka s mal. deťmi musí dňa 31.05.2021 opustiť útulok pre matky s deťmi, v ktorom sa v tom čase nachádzali, pričom sama nevedela kam pôjde aj s maloletými deťmi bývať. Obecny úrad Šalov kontaktoval ÚPSVaR Levice,

pričom uviedli, že nemajú možnosti poskytnúť matke a mal. deťom ubytovanie. Matka má naďalej trvalé bydlisko v domácnosti otca p. L. T., a teda v domácnosti, kam návrat mal. detí nie je vhodný a možný. Ako ďalej uviedol ÚPSVaR Levice v súčasnosti mu nie sú známe osoby vhodné a schopné zabezpečovať osobnú starostlivosť o mal. deti, nakoľko stará matka je buď vo VTOS alebo žije túlavým spôsobom života alebo ako bezdomovec, jedna zo sestier matky má mal. deti odobraté do NOS a druhá zo sestier žije v sociálne veľmi slabých podmienkach a aj jej starostlivosť o jej mal. deti nie je úplne dostatočná.

2. Kolízny opatrovník trval na podanom podnete, navrhol u maloletých detí nariadiť výchovné opatrenie - pobyt v Centre pre deti rodiny Žitavce za účelom zabezpečenia rodinných a sociálnych pomerov maloletých detí. Konštatoval, že dôvodom odobratia maloletých detí z domácnosti matky bola zanedbaná starostlivosť o maloleté deti, nedostatočné rodičovské zručnosti matky, neschopnosť matky adekvátne nakladať s finančnými prostriedkami a to aj napriek poradenstvu, ktoré jej za tým účelom bolo poskytované bolo poskytované. Ďalej uviedol, že matka deti od ich umiestnenia v CDR telefonicky kontaktovala len sporadicky, osobne ich nenavštívila. Aktuálne bydlisko matky nie je známe, podľa dostupných informácií by sa mala zdržiavať na neznámom mieste v Nových Zámkoch s novým partnerom. Biologický otec maloletých detí je alkoholik s agresívnymi prejavmi v správaní.

3. Súd rozhodol v neprítomnosti matky maloletých detí, ktorá mala doručenie predvolania na pojednávanie vykázané riadne a včas (fikciou), svoju neúčast' neospravedlnila, nežiadala o odročenie pojednávania. K predmetnej veci sa nevyjadřila.

4. Súd vykonaným dokazovaním zistil súd nasledovný skutkový stav: Maloleté deti pochádzajú z mimomanželského vzťahu ich matky, otcovstvo k deťom určené nie je.

5. Uznesením zo dňa 31.05.2021 pod č.k. 17P/71/2021-22 nariadil tunajší súd neodkladné opatrenie, ktorým odovzdal mal. deti do dočasnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny Žitavce a zároveň uložil Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice zabezpečiť odovzdanie detí do starostlivosti označeného zariadenia. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 17.06.2021, vykonateľnosť dňa 31.05.2021.

6. Z poslednej správy zo šetrenia pomerov v domácnosti matky bolo zistené, že táto by sa mala nachádzať na neznámom mieste v Nových Zámkoch. Maloleté deti kontaktuje sporadicky, aj to len telefonicky.

7. Zo správy a komplexného hodnotenia zaslanej Centrom pre deti rodiny Žitavce vyplýva, že maloleté deti boli do ich zariadenia prijaté dňa 04.06.2021. Adaptácia detí prebehla pozitívne, vzhľadom na svoj vek najťažšie prežívali odpúťanie od matky maloletý I.. Kontakt s dospelými osobami deťom nerobil žiadne problémy. Na deťoch sa však prejavovali aj negatívne formy správania sa spočívajúce v agresívnych prejavoch (verbálne aj brachiálne). U detí je badať zanedbanie vo viacerých oblastiach, je potrebné ich učiť základným hygienickým návykom, pri ktorých osvojovaní sú maloleté deti učenlivé a aktívne. Na prípadovej konferencii matka verbalizovala rozporuplné informácie, z ktorých vyplynul skôr nezáujem o maloleté deti za jestvujúcej preferencie jej partnera. Po prijatí detí do centra bol zaznamenaný telefonický záujem matky o deti, ktorý postupne strácal na intenzite a dlhšie sa nerealizuje. Záujem blízkej či širšej biologickej rodiny nebol zaznamenaný. Zdravotný stav maloletých detí je dobrý, je im poskytovaná štandardná zdravotná starostlivosť.

8. Zo správy o povesti zaslanej súdu Obcou Šalov vyplýva, že v čase keď sa matka s maloletými deťmi a ich biologický otcou zdržiavali v obci, bola spolupráca s nimi problémová. Matka bola pod vplyvom druhu L. T., ktorý nie je schopný akceptovať iný názor.

9. Podľa § 37 ods. 1 Zákona o rodine nevhodné správanie sa detí, ako aj porušovanie povinností rodičov, vyplývajúcich z ich rodičovských práv a povinností, alebo zneužívanie ich práv môže každý oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obci alebo súdu. Rovnako môže každý oznámiť tomuto orgánu, obci alebo súdu skutočnosť, že rodičia nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností.

10. Podľa § 37 ods. 3 písm. b) Zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z

osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely: zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov.

11. Podľa 37 odsek 4 Zákona o rodine na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia alebo na zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa počas výkonu výchovného opatrenia podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3 súd môže rodičom dieťaťa, osobám, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 5 alebo § 48, budúcim osvojiteľom, ktorým bolo maloleté dieťa zverené podľa § 103, osvojiteľom alebo poručníkovi, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, uložiť

- a) povinnosť spolupracovať so zariadením podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3, s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom,
- b) inú povinnosť.

12. Podľa § 37 ods. 7 Zákona o rodine súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom a s príslušným zariadením.

13. Podľa § 37 ods. 8 Zákona o rodine súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia priebežne tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení, zhodnotil splnenie účelu výchovného opatrenia. Súd zruší výchovné opatrenie, ak splnilo svoj účel. Ak je to v záujme maloletého dieťaťa, môže súd rozhodnúť o opakovanom uložení výchovného opatrenia alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia. Ak súd na základe zhodnotenia účinnosti výchovného opatrenia rozhoduje o opakovanom uložení výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o nariadení ústavnej starostlivosti podľa § 54, môže dočasne upraviť pomery maloletého dieťaťa do právoplatnosti rozhodnutia.

14. Podľa § 363 CMP, súd môže aj bez návrhu zrušiť nariadené neodkladné oparenie, ak sa zmenia pomery alebo ak odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

15. Súd je po vykonanom dokazovaní presvedčený, že je v najlepšom záujme maloletých detí ich ponechanie v dočasnej starostlivosti Centra pre deti rodiny Žitavce na obdobie 6 mesiacov od právoplatnosti uznesenia za účelom zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletých detí. V konaní bolo preukázané, že starostlivosť a výchova matky o maloleté deti bola výrazne zanedbávaná a narušená. Napriek systematicky poskytovanému poradenstvu v každom zariadení, v ktorom bola matka s deťmi umiestnená, nebola matka schopná dlhodobejšie na akceptovateľnej úrovni zlepšiť svoje tak svoje rodičovské kompetencie ako aj schopnosť zabezpečiť riadnu výchovu a starostlivosť o maloleté deti. K zlepšeniu v tejto oblasti došlo len na krátky čas a za stáleho dohľadu tretích osôb. Matka nie je schopná zodpovedne pristupovať k svojim rodičovským povinnostiam, čo sa prejavilo aj pri ukončení zmluvy o poskytovaní služieb so zariadením DEBORA, kedy matka nebola schopná ani do konca uplynutia výpovednej lehoty zabezpečiť pre seba a maloleté deti adekvátne bývanie. Vzniknutú situáciu bolo následne nevyhnutné riešiť nariadením neodkladného opatrenia, ktorým súd maloleté deti dočasne odovzdal do starostlivosti označeného centra pre deti a rodiny. Vzhľadom na preukázané výrazné nedostatky matky v starostlivosti o mal. deti, jej aktuálne neznámy pobyt, má súd za to, že zdravý vývin mal. detí je v starostlivosti matky ohrozený. Nakoľko matka mal. detí momentálne nie je schopná zabezpečiť zdravý telesný, psychický a sociálny vývin mal. detí a zároveň súd v súčasnosti neeviduje osobu vhodnú, schopnú a ochotnú zabezpečovať osobnú starostlivosť o mal. deti, je nevyhnutné, aby boli odovzdané do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Žitavce. Súdom stanovená lehota šiestich mesiacov je lehotou určenou na sanáciu rodinných a sociálnych pomerov maloletých detí, ktorú by mala matka v prípade, že má skutočne záujem o prevzatie osobnej starostlivosti o maloleté deti využiť na nápravu svojich bytových a osobných pomerov. Sledujúc dosiahnutie účelu nariadeného výchovného opatrenia súd matke uložil povinnosť spolupracovať s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice ako aj Centrom pre deti a rodiny Žitavce.

16. O náhrade trov konania rozhodol súd v súlade s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko v konaní nebol zistený žiadny dôvod, pre ktorý by bolo možné priznať náhradu trov konania niektorému z jeho účastníkov.

Poučenie:

Proti uzneseniu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom podpísaného súdu na Krajský súd v Nitre, v troch písomných vyhotoveniach. Odvolanie musí obsahovať označenie súdu ktorému je určené, kto ho robí, označenie mena, zamestnania a bydliska účastníkov, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu opovažuje za nesprávny, čoho sa odvolateľ domáha, musí byť podpísané a datované.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť len tým, že :

- a) v konaní došlo k vadám uvedených v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti, alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205 a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na výkon rozhodnutia alebo na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.

Proti predmetnému rozhodnutiu nemajú právo podať odvolanie tí účastníci, ktorí sa svojho procesného práva výslovne vzdali.